

Plan mot kränkande behandling för Nolby förskola, Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med förebygga och åtgärda all form av diskriminering, trakasserier och kränkningar samt främja likabehandling. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger.

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2020-XX-XX

Diarienummer:-

Gäller för: Nolby-förskolan

Giltighetstid: Verksamhetsår 20/21

Revideras senast: Ny plan upprättas varje år

Dokumentansvarig: Rektor

Läroplan, Lpfö 18

“Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.”

“Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”

Grundläggande värden, Lpfö 18

Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,

Normer och värden, Lpfö 18

Vision

På vår förskola ska inget barn bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling.

Varje vuxen på förskolan är skyldig att:

- Arbeta med främjande och aktiva åtgärder
- Sätta gränser och ingripa vid olika typer av kränkningar/trakasserier
- Göra en bedömning och vidta nödvändiga åtgärder

Förklaring av centrala begrepp i planen

Barnkonventionen

Barnkonventionen är svensk lag och viktig utgångspunkt i arbetet med denna plan. I barnkonventionen artikel 2 slås fast: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas *mobbning*. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet (vilket kön du känner dig som) och könsuttryck (hur du väljer att uttrycka ditt kön genom exempelvis kläder och frisyrier), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (till exempel ateism, islam, judendom), sexuell läggning, funktionsnedsättning (till exempel allergi, adhd eller synskada) samt ålder. Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier och sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar benämns trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de *sexuella trakasserier*. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Ansvar

Rektor är ansvarig för att det varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen. All personal på förskolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker diskriminering eller annan form av kränkande behandling. All personal ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och ansvarar för att medvetandegöra planen hos barnen samt ansvarar för att rutinerna i planen följs.

Förskolans kontinuerliga hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en trygg miljö i förskolan och förstärka respekten för allas lika värde. Det är ett arbete som riktas till alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

Här följer en beskrivning av hur vi kontinuerligt arbetar främjande och förebyggande på vår förskola.

Förskolans pedagoger planerar verksamheten och dess rutiner samt regler väl. Vi anser att en genomtänkt verksamhet skapar trygga barn. Vi arbetar för att bygga upp goda relationer med alla på förskolan och ser till att värdegrundsarbetet blir en naturlig del av vardagen. Uppdelningen av barngruppen i fyra mindre grupper leder till att pedagoger inte samlas och samtalar med varandra över barns huvud i samma

utsträckning som det skett i helgrupp. Dessutom närvarar pedagogerna i större utsträckning i barnens aktiviteter, stöttar dem i leksituationer och inkluderar dem i varandras lek. Pedagogerna får även större chans att möta behov på individ- och gruppnivå, samt kartlägga, analysera och följa upp arbetet med de behov som finns.

Pedagogerna arbetar, utöver ovanstående, kontinuerligt med främjande och förebyggande arbetet genom:

- STOPP följt av en tydlig markering av en oacceptabel handling.
- Integritet och trygghet vid skötbordet. Bara en trygg pedagog ska ansvara för en så intim handling så länge det finns en trygg pedagog på plats. Vi lägger även alltid en hand på det barn som klättrar upp till skötbordet.
- Diskussioner kring känslor, situationer och alternativa ord när någon använder ett negativt språkbruk. Pedagogerna har en öppenhet kring varandras språk och fullmakt att ifrågasätta språkval hos en kollega.
- Tron att barn gör rätt om de kan och hjälper barnen att göra positiva val istället för negativa i sin vardag.
- Gediget arbete kring öppenhet mellan pedagoger. Alla ska känna sig bekväma med att be om hjälp, berätta om sina känslor eller svårigheter med varandra. Pedagogerna lyfter varandra inför barnen och visar att de bryr sig om varandra. Den goda vuxna klimatet skapar trygghet för barnen.
- Kartläggning och åtgärder av behov på individ- och gruppnivå regelbundet, både i personalgrupp och i samråd med rektor och specialpedagog.
- En genomtänkt fysisk miljö som förändras och förbättras under verksamhetsåret.
- Stor vikt på omsorg och närhet oavsett ålder för individens trygghet till personalen.
- Möjligheter till rätt kost vid alla tillfällen där ätbart bjuds på för inkludering.

Samverkan och förankring av planen

Planen förankras genom samverkan med barn, personal och vårdnadshavare vilket beskrivs nedan.

Barnens delaktighet

De äldre barnen deltar i individuella trygghetssamtal och trygghetsvandringar. De yngre barnen deltar i en trygghetssamling och blir schemalagt observerade i deras vardag. Observationer av samtliga barn och områden på förskolan sker under kartläggningsperioden. När mål skapats lyfts dessa i barngruppen och återkopplas till i samtal med barnen i slutet av verksamhetsåret.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen delges till vårdnadshavare och återkopplas till vid utvecklingssamtal. Återkoppling uppmuntras vid föräldramöte och i den dagliga kontakten. Med några års mellanrum deltar vårdnadshavare i upprättandet av planen genom en enkät.

Personalens delaktighet

Personal genomför trygghetssamtal, -vandring, -samling och -observation oberoende av befattning. Personal diskuterar årligen det kontinuerliga hälsofrämjande arbetet och skapar nya prioriterade mål utifrån analys av kartläggningsarbetet. Målen utvärderas löpande under året genom verksamhetens Delanalyser och redovisas i maj-juni i förskolans verksamhetsuppföljning.

Utvärdering av föregående års prioriterade mål

Planen utvärderas varje år. Här beskrivs vilka åtgärder som genomförts och om de haft någon effekt.

Mål från föregående läsår	Barnen ska känna trygghet vid alla situationer och platser samt till sin egen identitet i större utsträckning än i nuläget.
Aktiva åtgärder	Vi inför erbjudande om toalettkompis som kan följa med och vara utanför när barn går på toa tills, och efter om behov, vi installerat en ringklocka på toaletten.
Resultat	En ringklocka blev aldrig installerad. Toalettkompis blev rutin. Tryggheten i området kvarstår men har förflyttats från toaletterna till handfaten.
Analys	Vuxna kan nu följa med till toaletterna i större utsträckning än innan. Barngruppen har ändrats och behoven med det. Vi behöver skapa ett nytt mål gällande handfaten.

Mål från föregående läsår	Barnen ska känna trygghet vid alla situationer och platser samt till sin egen identitet i större utsträckning än i nuläget.
Aktiva åtgärder	Vi lägger alltid en hand på barn som klättrar upp på pallen till skötbordet för att visa närhet
Resultat	Färre barn visar otrygghet vid klättring upp på skötbordet. Det finns alltid en vuxen hand på barnet när de klättrar. Arbetet med målet är fullföljt och överfört till kontinuerligt arbete.
Analys	Det var en enkel åtgärd att utföra som gav bra resultat. Enskilda barn upplever otrygghet vid skötbordet till och från men bekräftas och stöttas i situationen.

Mål från föregående läsår	Barnen ska känna trygghet vid alla situationer och platser samt till sin egen identitet i större utsträckning än i nuläget.
Aktiva åtgärder	Vi förbättrar den fysiska lärmiljön för att ge barnen större möjlighet att sysselsätta sig på olika håll och på så vis hamna i färre konflikter.
Resultat	Barnen hamnar i betydligt färre konflikter i fri lek och under aktiviteter.
Analys	Vi upplever resultatet huvudsakligen bero på att barngrupperna ändrats och klimatet är förbättrat. Innan barngrupperna ändrades såg vi ett nedstigande antal konflikter inomhus med fler utomhus.

Mål från föregående läsår	Pedagogerna ska förbättra sitt språk om och med barnen.
Aktiva åtgärder	Pedagogerna har fullmakt att informera varandra när vi varit omedvetna om vårt språk, dvs sagt "små", "stora" eller pratat negativt i annan bemärkning.
Resultat	Personalens språk har förbättrats. Vi är mer medvetna om vilka ord vi använder i kommunikationen med barnen och hjälper till att påminna varandra när vi säger tex "stor" eller "liten" om ett barn.
Analys	Det var inget problem att säga till en kollega eller bli tillsagd. Rätt snabbt kom man på själv att man sa ett ord innan kollegan hann påpeka.

Kartläggning av risker i verksamheten, analys av orsaker samt genomförande av åtgärder

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker som ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Alla barn ska ha möjlighet att utvecklas utan att diskrimineras av andras normer och föreställningar.

Risker kränkande behandling

Förskolan ska förebygga och förhindra kränkande behandling.

Kartläggning av Risker

En kränkande behandling missas av personalen.

En kränkande behandling hanteras inte tillräckligt väl.

Barn upplever ensamhet till följd av en kränkande behandling.

Vid fri lek och i övergångssituationer finns risk för fysiska utfall.

Risk att frustrerade pedagoger använder negativt språkbruk vid samtal om barn eller till barn.

Analys

Beroende på vardagssituationer finns en risk att personalen missar en kränkande behandling eller inte kan förstå omständigheterna kring handlingen när den blir återberättad. Risken som följer är att handlingen inte hanteras så genomgående som den ska.

Många barn i samma utvecklingsfas, utan möjlighet till verbal kommunikation, med få pedagoger närvarande resulterar i fysiska utfall. Det blir svårare att hjälpa barnen med sin sociala utveckling vilket i sin tur resulterar i knuffar, hårdgraning, bitande, nypande eller att någon tar den andres sak.

När pedagogerna hamnar i affekt är det viktigt att överlämna situationen till en annan pedagog. När man för samtal om barn är det viktigt att se till sitt professionella språk, även med andra kollegor. Vi hjälper varandra att göra rätt val men risken uppstår huvudsakligen när det inte finns annan pedagog att vända sig till.

Risker identifierade utifrån diskrimineringsgrunderna

I arbetet för att motverka diskriminering är det viktigt att tänka på att arbetet inte handlar om att åtgärda problem som redan har uppkommit i ett *enskilt fall*, utan om att förebygga att barn diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i förskolan.

Kön

Kartläggning av risker

Normbrytande klädsel, lek eller beteende uppmärksammas negativt.

Funderingar kring normbrytande klädsel, lek eller beteende uppfattas som negativt.

Exkludering i lek beroende av kön.

Personalen antar att ett plagg inte tillhör ett barn beroende på plaggets utformning eller utseende.

Dåligt självförtroende hos den utsatta.

Analys

En tydlig norm kring klädsel och lek uppfattas tidigt av barn, antingen med familj eller samhälle som faktor. Förskolan är en neutral arena där rättigheten till alla färger, kläder och lekar finns men att utveckla ett normkritiskt tänk, oavsett ålder, är ett långvarigt projekt, därmed medför en risk för diskriminering under processens gång.

På grund av rådande norm kring klädsel, lek eller beteende kan barnens funderingar kring det normbrytande uppfattas som negativt om personalen inte är tillräckligt snabb med att skapa en normkritisk diskussion kring funderingar eller leksituationer som uppstår.

Missförstånd i tex hallsituationer där ett barn visar en mössa men personalen inte tror mössan tillhör barnet, eller letar ett torrt plagg till ombyte men missar att en tröja faktiskt är barnets.

Ovanstående kan leda till dåligt självförtroende hos den utsatta.

Könsidentitet och könsuttryck

Kartläggning av risker

Exkludering från situationer och negativa kommentarer kring identitet eller uttryck.

Någon vågar inte uttrycka sina tankar eller känslor.

Någon upplever inte rätt till sin identitet.

Förskolan tar ej barns nya könsidentitet seriöst om en vårdnadshavare inte lyft det med personal först.

Analys

Bristfällig kunskap kring könsöverskridande identitet eller uttryck hos barnen. Vi diskuterar och bearbetar litteratur på ämnet men det är ingen garanti för öppenhet hos barnen vid eventuell framtida situationer.

Erfarenheter av att inte bli positivt bemött, eller bemött alls, i sina uttryck kan resultera i att någon väljer att inte uttrycka sig eller känna rätt till sin egen identitet.

Förskolan förväntar sig att få viktig information om barn från vårdnadshavare och om barnen hinner föregå sina vårdnadshavare kanske informationen tas för lätt på.

Etnisk tillhörighet

Kartläggning av risker

Exkludering från lek- och lärsituationer.

Vårdnadshavare som inte bemöts likvärdigt

Förskolan är inte representativ i sitt utbud av litteratur eller annan media.

Dålig självkänsla och självförtroende.

Analys

Språkbarriären som uppstår mellan individer beroende på utveckling.

Tryggheten till sin eget språk och barnen som har en likvärdig utveckling av samma språk.

Svårigheten att som pedagog lämna en barngrupp i en lärarledd aktivitet för att fånga upp barnet som på grund av språket väljer att lämna aktiviteten.

Otrygghet hos pedagoger att kommunicera på ett annat språk än sitt modersmål eller att försöka kommunicera med någon med mindre utvecklad svenska.

Förskolans utbud behöver granskas ur fler perspektiv än utbildningsmålet och breddas för att vara så varierande och inkluderande som möjligt.

Ovanstående kan leda till en upplevelse av dåligt självförtroende eller självkänsla.

Religion eller annan trosuppfattning

Kartläggning av risker

Samtala eller agera kring sina egna traditioner på ett vedertaget sätt.

Missar om någon skulle vara ovillig att följa med på julkrubban.

Förskolan uppmärksammar enbart traditionellt svenska högtider.

Analys

Det som upplevs självklart för en individ är inte uppenbart för en annan, detsamma gäller kulturella och religiösa traditioner. Pedagoger riskerar att exempelvis anta att jul är lika självklart för hela barngruppen trots att flertalet barn inte firar jul.

Förskolan har ingen uppfattning om vilka högtider som är viktigast i barngruppens familjer och firar enbart de högtider vi är bekanta med i vår verksamhet.

Funktionsnedsättning

Kartläggning av risker

Pedagoger bemöter inte barn med funktionsvariation på ett adekvat sätt.

Exkludering från leksituationer.

Åtgärder kring barn i språklig sårbarhet inte tas lika allvarligt som en mer synlig funktionsnedsättning.

Analys

Behovet av kompetensutveckling hos personal gällande de funktionsvariationer som finns på förskolan.

Otrygghet hos barn som önskar större integritet till sin lek.

Det är lättare att glömma bort eller omedvetet förminska de funktionsnedsättningar som inte är synliga och förskolan måste komma ihåg att språkstörning är en funktionsnedsättning.

Sexuell läggning

Kartläggning av risker

Risk att personal betar sig osmidigt i möte med nya vårdnadshavare som är samkönade.

Analys

När man inte har erfarenhet av samkönade vårdnadshavare finns det en risk att man betar sig annorlunda bara för att det är nytt.

Ålder

Kartläggning av risker

Barn ges olika möjligheter beroende på ålder i stället för mognad.

Barn ges olika skyldigheter beroende på ålder i stället för mognad.

Pedagoger använder begrepp relaterade till ålder inför barn.

Minskat självförtroende eller självkänsla.

Analys

Pedagogerna har inte möjlighet att individanpassa i alla situationer pga barngruppens storlek, personalnärvaron eller test av ny undervisningssituation. Därmed kan barns möjligheter eller skyldigheter anpassas efter ålder istället för mognad.

Pedagogerna glömmer bort att använda andra begrepp än "stora" och "små" gällande barnen.

Ovanstående kan leda till att barns självförtroende eller självkänsla påverkas negativt.

Årets prioriterade mål och aktiva åtgärder

Föregående års utvärdering tillsammans med behov förskolan identifierat i sin risk- och kartläggning ligger till grund för årets insatser. Åtgärderna tidsplaneras och genomförs så snart som möjligt.

Mål 1	Barnen ska känna sig trygga vid handtvättning
Aktiva åtgärder	Tvålpumparna utvärderas och byts ut.
När? Ansvarig	Inköpsansvarig. Delanalys 5 gånger under verksamhetsåret.
Uppföljning	
Mål 2	Uppmärksamma fler högtider på förskolan
Aktiva åtgärder	Undersökning av vilka högtider som firas i barngruppernas familjer. Välja minst en av dem som vi inte redan uppmärksammar på förskolan och skapa rutin att uppmärksamma den.
När? Ansvarig	Personalen. Delanalys 5 gånger under verksamhetsåret.
Uppföljning	
Mål 3	Skapa trygghet på gården.
Aktiva åtgärder	Förbättra lek- och lärmiljön utomhus. Inköp av lekmaterial. Schema för planerad undervisning utomhus.
När? Ansvarig	Personalen. Delanalys 5 gånger under verksamhetsåret.
Uppföljning	

Rutiner för när diskriminering eller kränkande behandling förekommit

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon personal får kännedom om att ett barn känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det är viktigt att det enskilda barnets upplevelse av det inträffade är utgångspunkt för utredningen kring vad som hänt. En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till händelsen.

Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en gemensamt framtagna rutin samt ärendegång. Den finns tillgänglig här:

<https://alfresco.alingsas.se/share/proxy/alfresco/api/node/content/workspace/SpacesStore/53a9bb56-ebda-425d-9c7c-8433c85614b1/Rutin-kr%C3%A4nkande%20behandling%20191218.pdf?a=true>

Tillvägagångssätt vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling

Syftet med att anmäla och utreda är att säkerställa att kränkningarna upphör. I vissa fall kan ärendet vara utagerat och omhändertaget i utredningsarbetet. I andra fall behöver en handlingsplan upprättas och följas upp. Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

- När det finns misstanke om att ett barn blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling ska alltid en anmälan om kränkande behandling upprättas, en sådan lämnas till rektor.
- Ta reda på vad som har hänt, samtala med den som blivit utsatt och den som har utsatt prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
- När en anmälan om kränkande behandling upprättas ska vårdnadshavare alltid meddelas. Efter att en anmälan upprättas ska en utredning påbörjas. I samband med utredningen kan ytterligare samtal vara nödvändiga för att reda ut vad som hänt.
- Rektor ansvarar för utredningen. Anmälan och utredning lämnas alltid till huvudman.

Om personal utsätter barn för diskriminering eller kränkande behandling

Om någon person utsätter ett barn för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan.

Vill du som vårdnadshavare anmäla en kränkning kan du kontakta personalen eller rektor. Alternativt kan du använda blankett som du finner på förskolans hemsida som lämnas till skolans rektor.

Det är rektor som ansvarar för förskolans likabehandlingsarbete. Kontakta rektor om du har frågor.

Telefonnummer till förskolan:

Rektor Ulrika Bengtsson 0322 - 61 67 23

Avdelning Regnskogen: 073-4154957

Avdelning Oceanen: 073-4154958

Bilagor

Bilaga - Anmälan om kränkande behandling/diskriminering/trakasserier (lämnas till ansvarig rektor)